Otevřený dopis ve věci rekonstrukce Domu umění v Českých Budějovicích

Vážené zastupitelky, zastupitelé, radní a paní primátorko,

rádi bychom reagovali na zářijové zasedání zastupitelstva, ze kterého vyplynulo, že se dále nepočítá s uskutečněním rekonstrukce Domu umění. Tímto dopisem bychom vás rádi vyzvali k přehodnocení nastalé situace, k zachování mezinárodně uznávané galerie a k podpoře rekonstrukce a funkční rekultivace kulturní instituce, která se stane důležitým kulturním středobodem ve středu města Českých Budějovic.

Českobudějovický Dům umění je neřešeným problémem města již téměř tři desítky let. Po celou tuto dobu byla zanedbávána jeho kulturní funkce a technický stav. Nebýt osobnosti kurátora Michala Škody (a jeho spolupracovnic a spolupracovníků), patrně by i poslední z kulturních provozů, Galerie architektury a současného umění, byl výstavním prostorem provinční úrovně, nebo by již vůbec neexistoval. Teprve minulé vedení města, rada města i jeho zastupitelstvo, učinilo kroky k nápravě neuspokojivé situace. Proběhla regulérní mezinárodní architektonická soutěž, která na počátku roku 2021 vedla k výběru realizovatelného a následně rozpracovaného projektu. Harmonogram rekonstrukce a funkční rekultivace Domu umění byl stanoven v souladu s ambiciózním plánem města stát se Evropským hlavním městem kultury 2028.

Informace, že současná Rada města nehodlá plánovaný harmonogram revitalizace dodržet, lze považovat nejen za nedodržení závazků, které minulá rada učinila kvůli neutěšenému stavu budovy, ale rovněž těch, které v novém volebním období vznikly v souvislosti se ziskem titulu EHMK 2028. Ohlášené „odložení rekonstrukce“, u kterého nebyl jasně stanoven časový horizont, dokonce zavdává k přesvědčení, že politická vůle řešit dlouho zanedbávaný problém zmizela.

Oprava Domu umění má navrátit budově na hlavním českobudějovickém náměstí nejen důstojný vzhled, ale rovněž kulturní funkce, o které přišla v průběhu 90. let. Ponechává kvalitní základ, který svou činností vybudoval Michal Škoda, a přidává některé další funkce, a to včetně takových, které pro sebe požadovalo město. Výsledkem se má stát městský kulturní stánek, který by obyvatelům a návštěvníkům krajského města a regionu poskytoval obdobný program, jaký nabízejí např. PLATO v Ostravě, Dům umění města Brna nebo Automatické mlýny v Pardubicích. V těchto městech si již uvědomili, jakou přidanou hodnotu kulturní provozy tohoto typu nabízejí obyvatelům i návštěvníkům města, ale také význam kvalitně navržené a realizované architektury. Odložení rekonstrukce Domu umění není dobré nejen vůči samostatné instituci, ale de facto znamená nabrat zpoždění za jinými českými metropolemi.

Kurátoru Michalu Škodovi se v extrémně nepříznivých podmínkách uplynulých 25 let podařilo vybudovat respektovanou galerii a zřídit mimořádně úspěšné edukační centrum pro děti, jehož programů se ročně zúčastní okolo 3000 osob. Rekonstrukce Domu umění měla navázat na to, co Škoda pro pověst Českých Budějovic udělal, a připravit instituci na další etapu její existence. Namísto toho máme přijmout „odložení na neurčito“, protože nejdříve opravíme letní kino. Aniž bychom zpochybňovali, že film patří do kulturní nabídky města,

upozorňujeme, že Dům umění, respektive dnes pouze jeho galerie, přináší městu věhlas širšího, mezinárodního dosahu. Signály, že nejzazším cílem „odložení“ rekonstrukce je snaha dům na náměstí uvolnit pro jiné účely, nás přitom naplňují obavou, že se debata o významu Domu umění pro kulturní a společenský život v Českých Budějovicích vrací do stavu, v jakém byla před dvaceti lety. Jsme přesvědčeni, že pochopení role „živé kultury“, tedy i té výtvarné, se od té doby výrazně posunulo správným směrem. Proto je nutné přetnout začarovaný kruh pochybností a nedůvěry, že by Dům umění po dokončené rekonstrukci nepřinesl městu nové renomé, zvýšení návštěvnosti, atraktivitu navenek a na to navázané ekonomické benefity. Stejně tak nelze vkládat velkou důvěru v neoficiální návrhy, aby Dům umění propříště fungoval v rámci zamýšlené novostavby Alšovy jihočeské galerie. Jednak příprava její výstavby zdaleka není ve fázi, do které dospěla příprava rekonstrukce Domu umění, jednak se jedná o instituci s odlišným zaměřením, záběrem a cíli, pro kterou kombinace s funkcemi Domu umění není vhodná.

Vyzýváme proto zastupitelky a zastupitele města České Budějovice, aby nepodpořili záměr rekonstrukci odložit, a radní vyzýváme k přehodnocení jimi prezentovaného postoje. Dům umění má být zrekonstruován podle navrženého (a zastupitelstvy vícekrát podpořeného) projektu, a to jednoznačně před rokem 2028, kdy se vůči Českým Budějovicím upře pozornost celé kulturní Evropy. To, co zde uvidí, vytvoří obraz města pro další desetiletí.

Věříme ve vaše pochopení.